

Л.В. Чабан, науковий співробітник,
О.В. Позняк, молодший науковий співробітник,
Дослідна станція «Маяк» ІОБ НААН України

НОВИЙ СОРТ ШПИНАТУ ГОРОДНЬОГО ФАНТАЗІЯ

Висвітлено результати селекційної роботи щодо створення нового сорту шпинату городнього Фантазія, приведена морфолого-біометрична та господарська характеристика створеного сорту.

Ключові слова: овочівництво, селекція, шпинат городній, сорт

Вступ. Науково-дослідна робота селекціонерів ДС «Маяк» ІОБ НААН спрямована на широке освоєння малопоширених видів овочевих рослин, розширення їх асортименту, створення вітчизняних конкурентоспроможних, адаптованих до місцевих умов сортів. До найбільш цінних зеленних овочевих рослин, з якими проводять селекційну роботу, є шпинат городній (*Spinacia oleracea* L.). Основними напрямками при створенні нових сортів і гібридів шпинату: селекція на продуктивність, ранньостиглість, стійкість до стеблуння, подовження фази господарської придатності, придатність до механізованих технологій вирощування, покращення хімічного складу, підвищення технологічних якостей, стійкість до шкідників і хвороб, високий відсоток жіночих добре облиствлених рослин і відповідно низький – чоловічих, стійкість до несприятливих факторів навколишнього середовища, низька здатність акумулювати нітрати, а також гетерозисна селекція [3].

Мета досліджень: створити високоврожайний сорт шпинату з подовженим періодом господарської придатності, відносною стійкістю проти найбільш шкочочинних хвороб, адаптований до умов Лісостепу і Полісся України.

Методика досліджень. Об'єкт досліджень: селекція шпинату. Предмет досліджень: колекційні сортозразки, селекційний матеріал шпинату. Селекційну роботу проводили на дослідному полі Дослідної станції «Маяк» ІОБ НААН у селі Бакланово Ніжинського району Чернігівської © Чабан Л.В., Позняк О.В., 2011.

області відповідно до загальноприйнятих методичних рекомендацій [1, 3]. Оцінку морфологічних ознак проводили за Методикою експертизи на ВОС-тест [2].

Результати досліджень. У результаті проведеної селекційної роботи на Дослідній станції «Маяк» ІОБ НААН створено новий сорт шпинату городнього Фантазія, який переданий для проведення кваліфікаційної експертизи в експертних закладах Державної служби з охорони прав на сорти рослин у 2010 році. Сорт отримано методом індивідуально-родинних доборів із гібридної популяції, одержаної від схрещування сортів Ісполінський х Велетень.

Сорт шпинату городнього Фантазія має напівприпідняту розетку діаметром 35,4 см, висотою 22,2 см. Кількість листків 15 штук. Листки великі, довжиною близько 18,3 см, шириною 11,3 см. Листкова пластинка зеленого кольору помірної інтенсивності, пухирчастість слабка, дольчастість відсутня або дуже слабка, положення напівпряме, за формою широкоеліптична, вигин краю всередину, форма верхівки тупа, форма у поздовжньому розрізі опукла. Черешок листка: положення напівпряме, за довжиною середній. Частка квітучих рослин з жіночими та чоловічими квітками – середня кількість. Насіння коричневе, маса 1000 насінин – 12,4 г.

Сорт ранньостиглий, від масових сходів до товарної стиглості 21 доба, у стандарту 22. Загальна урожайність зелені становить 22 т/га, що на 1,8 т/га більше, ніж у стандарту – сорту Красень Полісся при масі зелені з однієї рослини 156,1 г (143,1 г – у стандарту). Сорт має подовжений період господарської придатності 25 діб (на 2 доби більше, ніж у стандарту). Урожайність насіння становить 0,49 т/га при 0,44 т/га у стандарту. Маса насіння з однієї рослини 34,8 г (30,9 г – у стандарту).

Сорт придатний до загущених посівів і механізованих технологій вирощування. Рекомендується для освоєння в усіх природно-кліматичних зонах України у відкритому і захищеному ґрунті. Сфери освоєння: приватний сектор, сільськогосподарські підприємства різних форм власності та господарювання.

Висновки. У результаті проведеної селекційної роботи на ДС «Маяк» ІОБ НААН створено сорт шпинату городнього Фантазія, який передано до державного сорто випробування у 2010 р. Новий сорт переважає стандарт Красень Полісся за загальною врожайністю зелені на 1,8 т/га.

Бібліографія

1. Методика дослідної справи в овочівництві і баштанництві / [наук. ред. Бондаренко Г. Л. і Яковенко К. І.]. – Х. : Основа, 2001. – 369 с.

2. Методики проведення експертизи сортів рослин на відмінність, однорідність і стабільність (ВОС) (квітково-декоративні, овочеві, кормові, технічні та лікарські види) // Охорона прав на сорти рослин: Офіц. бюл. – К. : Алефа, 2007. – Вип. 2. – Част. 2. – С. 230-242.

3. Сучасні методи селекції овочевих і баштанних культур / [наук. ред. Горова Т. К., Яковенко К. І.]. – Х., 2001. – 644 с.

Л.В. Чабан, А.В. Позняк. Новый сорт шпината огородного Фантазия.

Резюме. Изложены результаты селекционной работы по созданию нового сорта шпината огородного Фантазия, приведены морфолого-биометрическая и хозяйственная характеристика созданного сорта.

L.V. Chaban, O.V. Poznyak. “The new variety of prickly-seeded spinach Fantaziia.”

Summary. The results of selection work as to the creation of a new variety of prickly-seeded spinach Fantaziia are elucidated, the morphology-biometrical and economic characteristic of the created variety is given.